

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

**Збірник матеріалів
II –ї Всеукраїнської
науково-методичної конференції**

08 - 10 квітня 2020 року, м. Одеса

У збірнику опубліковано матеріали II-Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти», яка проходила 08 - 10 квітня 2020 року на базі Одеської національної академії харчових технологій.

Для педагогічних та науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів, усіх, хто цікавиться питаннями забезпечення якості вищої освіти.

Рекомендовано до друку Оргкомітетом конференції

Редакційна колегія:

Єгоров Б.В.	- ректор Одеської національної академії харчових технологій, д. т. н., професор (голова редакційної колегії)
Трішин Ф.А.	- проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи, к. т. н., доцент (заступник голови редакційної колегії)
Дец Н.О.	- начальник навчального відділу, к.т.н., доцент
Корнієнко Ю.К.	- директор центру дистанційного навчання, к. ф.-м. н., доцент
Кручек О.А.	- начальник відділу контролю якості та сертифікації, к. т. н., доцент
Мураховський В.Г.	- директор Навчально-методичного центру забезпечення якості вищої освіти, к. ф.-м. н., доцент
Сярова А.С.	- методист Навчально-методичного центру забезпечення якості вищої освіти

Оргкомітет II-Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти» може не поділяти думку учасників. Відповідальність за зміст і достовірність поданого матеріалу несуть учасники.

3. Reforma osvity ta nauky. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/rozvitok-lyudskogo-kapitalu/reforma-osviti> (date of appeal 21.02.2020).

4. Sorokina N., Artiukhova A., Dehtiarova A. Akademichna dobrochesnist: problemy dotrymannia ta priorityty poshyrennia sered molodykh vchenykh: kol. monohr. Dnipro: DRIDU NADU, 2017. 169 c.

5. Krok za krokom do novoi akademichnoi kultury (za rezultatamy roku roboty Proektu spriyannia akademichnii dobrochesnosti v Ukraini – SAIUP). URL: <http://www.saiup.org.ua/novyny/krokza-krokom-novoyi-akademichnoyi-kultury/> (date of appeal 21.02.2020).

6. Problema plagiata: slovo studentu URL: <https://commons.com.ua/ru/problema-plagiata-slovo-studentu/> (date of appeal 22.02.2020).

УДК 614.78:502/504](477.64-25)

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИСОКОГО РІВНЯ ОСВІТИ, КОНКУРЕНТНОЇ
СПРОМОЖНОСТІ ТА МАЙБУТНЬОЇ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ФАХІВЦІВ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ НА ПРИКЛАДІ
МІСТА ЗАПОРІЖЖЯ**

І.А. Соколовська, О.В. Кірсанова

Запорізький державний медичний університет, м. Запоріжжя, Україна

Постановка проблеми. У дослідженні обґрунтовано необхідність врахування характеристики взаємозв'язків компонентів комп'ютерно-орієнтованого навчального середовища вищого навчального закладу з метою забезпечення високого рівня освіти для розвитку особистого потенціалу, конкурентної спроможності і майбутньої наукової діяльності фахівців; розкрито уявлення про освітній простір вищого навчального закладу, який можна уявити у вигляді структури, в якій взаємопов'язані окремі види простору: освітньо-інформаційний, культурно-освітній, теоретичний, практичний, науково-дослідний.

Розвиток людини це найважливіша частина становлення особистості. Від розвитку кожної окремої людини залежить становлення суспільства, та навпаки, в залежності від менталітету і рівня розвитку суспільства формуються цінності людини.

Головна задача - забезпечити високий рівень освіти для розвитку особистого потенціалу, конкурентної спроможності і майбутньої наукової діяльності.

В теперішній час існує багато актуальних проблем розвитку індивідуума в освітньому просторі, такі як:

- Проблема розвитку креативної особистості.
- Проблема розвитку конкурентоздатної особистості.
- Проблема особисто-професійного розвитку.
- Проблема розвитку соціально відповідальної особистості.

- Проблема розвитку морально-правової культури особистості.

В нашому випадку одна з найголовніших проблем, це особисто-професійний розвиток в період навчання у вищому навчальному закладі.

Можна виділити такі основні напрями в розвитку студента:

1. Розвиток професійної направленості і необхідних здібностей.
2. Вдосконалення психічних процесів і станів.
3. Вироблення життєвої позиції і планів.
4. Ріст рівня зацікавленості в вузьких спеціальностях майбутньої професії.
5. Етичний, естетичний і духовний розвиток.
6. Високий рівень ініціативи та творчості.
7. Формування психологічної готовності до професійної діяльності.

Метою нашого дослідження є аналіз особливостей адаптації студентів-першокурсників та виявлення закономірностей психологічної адаптації особистості, значення комп'ютерно-орієнтованого освітнього простору в житті студентів.

Освітній простір вищого навчального закладу можна уявити у вигляді структури, в якій взаємопов'язані окремі види простору: освітньо-інформаційний, культурно-освітній, теоретичний, практичний, науково-дослідний. Їх можна розглядати як організаційні форми особистого розвитку кожного студента.

Простір теоретичної освіти. Організація різноманітних типів лекцій (лекція-бесіда, проблемна лекція) практичних і семінарських занять (дискусія, ділова, рольова гра, тренінг) сприяє реалізації навчальної, розвиваючої, котра створює умови для розвитку майбутнього професіонала. Особливо багатими можливостями для особистісно-професійного розвитку має гуманітарний цикл. Він перш за все впливає на розвиток гуманістично-орієнтованої особистості майбутнього професіонала. На думку вчених, психолого-педагогічні дисципліни містять багатий потенціал для актуалізації досягнень студентів.

Умовно ці можливості можна розділити на дві групи. Перша включає в себе можливості, пов'язані з розвитком різних характеристик майбутнього фахівця:

- потреби в самостійній пізнавальній діяльності;
- професійному вдосконаленні та творчої саморегуляції;
- здатність аналізувати та реагувати.

Друга група пов'язана з відносинами студента до самого себе як суб'єкта професійної діяльності.

Викладання спеціально - предметних дисциплін в просторі теоретичного освіти будується на основі принципу діяльнісного підходу. Специфіка даного підходу полягає в розгляді змісту всіх дисциплін і видів діяльності студентів з позицій майбутньої професійної діяльності. Система проблемних ситуацій дозволяє розгортати зміст освіти в динаміці, створює можливість інтеграції знань всіх наукових дисциплін як засіб вирішення цих ситуацій, моделюється цілісне предметне, психологічне і соціальне зображення

майбутньої професійної діяльності. Цей підхід відкриває перспективи як для особистісно-професійного розвитку студентів, так і для формування цілісного образу професії і адекватних уявлень про себе як про майбутнє фахівця.

Простір практичної освіти представлений, перш за все, різними видами практики. Виробнича практика - це форма організації навчального процесу, яка має на меті особистісно-професійне становлення майбутнього фахівця і спрямована на освоєння їм змісту професійної підготовки через послідовне проходження декількох видів практик. На думку вчених, чим раніше студент потрапить в умови реального виробництва, тим раніше починає включатися в практику і раніше він формується як особистість і як професіонал.

Культурно - освітній простір включає в себе систему позанавчальної, соціокультурної діяльності студентів. Особистісно-професійний розвиток особистості студента в культурно - освітньому просторі, можливо, здійснювати через використання активних форм виховної роботи, через систему класних годин, годин спілкування, засідання психологічних клубів, через студентські фестивалі, конференції.

Простір науково - дослідницької діяльності студентів організовує спільну діяльність викладачів і студентів. Ця робота спрямована на пошук рішення професійних проблем, в ході якої відбувається взаємообмін культурними цінностями, формується професійне мислення. Це простір містить не тільки когнітивні, оперативні - технічні аспекти, а й комунікацію студента і керівника, яка породжує емоції, почуття, переживання і сприяють особистісному і професійному зростанню суб'єктів освітнього простору.

Інформаційно-освітній простір. Впровадження інформаційних і комунікаційних технологій в освітній простір навчального закладу створює додаткові можливості для особистісно-професіонального розвитку студентів.

Таким чином, аналіз літератури, показав, що особистісно-професійний розвиток особистості студента відбувається в цілісному освітньому просторі навчального закладу і має нелінійний характер. Потенційні можливості кожного напряму для особистісно-професіонального розвитку реалізується через організацію зовнішніх умов і актуалізацію внутрішніх психологічних механізмів.

Результати дослідження. Авторами цього дослідження проаналізовано особливості процесу адаптації студентів-першокурсників до навчання в Запорізькому державному медичному університеті на різних факультетах закладу, оскільки адаптаційний період у студентів відбувається по-різному, залежно від їхніх індивідуально-психологічних особливостей, рівня готовності до навчання у вищій школі.

Останнім часом проблема адаптації у суспільстві значно загострилась, адже наш настрій, емоційний стан часто залежить від середовища, що нас оточує та від умов, до яких ми маємо постійно пристосовуватись. Неуспіхи та невдачі не дають змоги особисто розвиватися. На жаль, в наш час адаптивний ресурс (можливість адаптуватися у складній ситуації) є досить низьким. Але

життя - складна річ, тож доки всі умови сприятливі, доки навантаження здаються нам посильними, знижений ресурс нашої стресостійкості не дає про себе знати. Достатньо людині опинитися в незручній для неї ситуації (як емоційно, так інтелектуально чи фізично), з якою вона не може впоратись, то найскоріше настає нервовий зрив. Напевно багатьом знайомий такий розвиток подій, оскільки майже всі проходили перший курс - період соціально-педагогічної адаптації, який, до речі, часто характеризується зниженням фізіологічної і психологічної адаптації. Це призводить до різкого погіршення психологічного та фізичного здоров'я студента.

Процес навчання у вищому навчальному закладі - особливий етап життєдіяльності молодшої людини, який пов'язаний із набуттям професійного досвіду та вимагає не абияких зусиль, що, в основному, спрямовані на перебудову самосвідомості студента.

Процес адаптації - це довгий та складний процес, а активність самого суб'єкта діяльності, в нашому випадку студента, передбачає самостійну постановку завдань і пошуку власних шляхів для їх вирішення. Такий процес вимагає аналізу своїх дій і вчинків, характерних особливостей взаємодії з іншими суб'єктами і новим середовищем. З початком навчання в ВНЗ більшість студентів зазнає труднощів. Та чи кожен студент зможе вчасно зібратися з думками та йти до своєї мети, маючи при цьому активну соціальну позицію у новій суспільній ланці.

Слід підкреслити, що студентський вік співпадає з періодом юнацького віку, коли відбувається переоцінка цінностей, особистість набуває нових для себе рис, змінюється ставлення до моральних цінностей, особистість пізнає почуття першого кохання, змінюється розуміння сенсу буття, йде пошук свого життєвого шляху.

Результати спостереження за навчальним процесом та їх аналіз дозволяють висунути припущення щодо основних тенденцій процесу адаптації першокурсників, наприклад, в царині навчальної діяльності, психофізіологічних станів, а також у сфері спілкування з ровесниками та викладачами.

Отже, дослідивши тему адаптації першокурсників, можемо зробити висновки:

- По-перше, тема є дійсно актуальною, оскільки на сьогодні проблема низького адаптивного ресурсу супроводжує життя студентів практично кожен день. Особливо важливою ця тема є для першокурсників, тому що від їх здатності взаємодіяти з новим середовищем більшістю випадків залежить й навчальна діяльність, тобто її успіх.
- По-друге, аналізуючи продукти діяльності, можна зазначити, що студенти ЗДМУ у відсотковому значенні мають непогані результати, більшість студентів добре адаптувалась до умов вищого навчального закладу та займає активну позицію щодо навчання.

Останнім часом проблема адаптації у суспільстві значно загострилась, адже наш настрій, емоційний стан часто залежить від середовища, що нас оточує та від умов, до яких ми маємо постійно пристосовуватись. В наш час адаптивний ресурс (можливість адаптуватися у складній ситуації) залежить від вмінь користуватися всіма засобами забезпечення навчального процесу, а особливо інформаційними ресурсами.

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ У НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ЕНЕРГЕТИЧНЕ МАШИНОБУДУВАННЯ»

Н.В. Жихарєва

Умови сучасного життя, зростаючий обсяг інформації та умови ринку праці показує, що за останнє десятиліття значно підвищилися вимоги до спеціалістів з боку роботодавців. Сьогодні необхідні фахівці, які в повній мірі володіють різними сферами професійної діяльності, володіють знаннями у галузі, готові до зміни характеру і змісту власної професійної діяльності. Тому незаперечним є процес змін в підходах до організації освітнього процесу. Ефективним для модернізації освіти є впровадження у навчальний процес інноваційних методів викладання, основою яких є інтерактивність та максимальна наближеність до реальної професійної діяльності майбутнього фахівця.

Створення комплексів з представниками підприємства навчально-методичного забезпечення сприяє ефективній організації як самостійної, так і індивідуальної роботи студентів, яка за рахунок інтерактивного режиму стає більш цілеспрямованою, сприяє розвитку творчих здібностей, ініціативи, надає можливості створити сприятливий мікроклімат навчання. Умови сучасного життя, зростаючий обсяг інформації. Завдяки оновленню моделі та комплексному підходу до вивчення технічних дисциплін підвищується кваліфікація як викладача так і студента.

При навчально-методичному забезпеченні теоретичних занять з Енергетичного машинобудування, наприклад за освітньою програмою «Холодильні машини, установки і кондиціювання повітря» є підручник. Але, при стрімкому розвитку техніки існує проблема швидкого старіння інформації, що знаходиться на друкованих носіях. Інформація, подана в підручнику може швидко втратити свою актуальність. Виходом з цієї ситуації стало дистанційне навчання де студенти як Одеського технічного коледжу так і Факультету низькотемпературної техніки та інженерної механіки ОНАХТ, які навчаються за наскрізною програмою користуються не тільки на більшість підручників, але й електронні конспектами лекцій викладачів.

Сучасний комплекс забезпечення дисциплін уже неможливо уявити без засобів інформатизації. Інформатизація освіти полегшує доступ студентів і